

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

IV. ÚS 585/2018-11

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 15. novembra 2018 v senáte zloženom z predsedníčky Ľudmily Gajdošíkovej, zo sudcu Miroslava Duriša a sudcu Ladislava Orosza (sudca spravodajca) predbežne prerokoval sťažnosť advokáta [REDACTED], [REDACTED], vo veci namietaného porušenia základného práva podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a práva podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného súdu Lučenec v konaní vedenom pod sp. zn. 12 C 213/2016 a jeho rozsudkom z 2. mája 2017, postupom Krajského súdu v Banskej Bystrici v konaní vedenom pod sp. zn. 17 Co 216/2017 a jeho uznesením z 31. júla 2017 a postupom Najvyššieho súdu Slovenskej republiky v konaní vedenom pod sp. zn. 3 Cdo 228/2017 a jeho uznesením z 22. mája 2018, a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť [REDACTED] o d m i e t a .

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 31. júla 2018 doručená sťažnosť advokáta [REDACTED], [REDACTED] (ďalej len „sťažovateľ“), vo veci namietaného porušenia základného práva podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy

Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom Okresného súdu Lučenec (ďalej len „okresný súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 12 C 213/2016 a jeho rozsudkom z 2. mája 2017 (ďalej aj „napadnutý rozsudok okresného súdu“), postupom Krajského súdu v Banskej Bystrici (ďalej len „krajský súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 17 Co 216/2017 a jeho uznesením z 31. júla 2017 (ďalej aj „napadnuté uznesenie krajského súdu“) a postupom Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 3 Cdo 228/2017 a jeho uznesením z 22. mája 2018 (ďalej aj „napadnuté uznesenie najvyššieho súdu“). Sťažnosť bola odovzdaná na poštovú prepravu 30. júla 2018.

Zo sťažnosti vyplýva, že žalobca [REDAKOVANÉ] (ďalej len „žalobca“) podal proti sťažovateľovi ako žalovanému na okresnom súde žalobu o náhradu škody v sume 1 590,08 € na tom základe, že bol ako žalobca nútený v súvislosti s prebiehajúcim exekučným konaním sumu vo výške 1 590,08 € predstavujúcu trovy exekúcie vrátane trov právneho zastúpenia v exekučnom konaní zaplatiť oprávnenému.

Platobným rozkazom okresného súdu (údaje o spisovej značke a dátume vydania platobného rozkazu zo sťažnosti, ako ani z pripojených listinných dôkazov nevyplývajú, pozn.) bol sťažovateľ zaviazaný zaplatiť žalobcovi celú žalovanú sumu. Sťažovateľ bol pritom na zaplatenie požadovanej sumy zaviazaný ako advokát. Proti predmetnému platobnému rozkazu podal odpor.

Sťažovateľ uvádza, že v priebehu pojednávania nariadených okresným súdom žalobca nedokázal preukázať príčinnú súvislosť medzi konaním sťažovateľa a vznikom škody. Sťažovateľ akceptuje, že podľa § 26 ods. 1 a 4 zákona č. 586/2003 Z. z. o advokácii a o zmene a doplnení zákona č. 455/1991 Zb. o živnostenskom podnikaní (živnostenský zákon) v znení neskorších predpisov by ako advokát zodpovedal žalobcovi za škodu spôsobenú v súvislosti s výkonom advokácie, avšak tejto zodpovednosti by sa zbavil, ak by preukázal, že škode nevedel zabrániť ani pri vynaložení všetkého úsilia, ktoré bolo možné od neho žiadať. Sťažovateľ tvrdí, že jednoznačne preukázal, že žiadnu zodpovednosť

nenesie. Ak žalobcovi vznikla nejaká škoda, jej vzniku sťažovateľ nevedel zabrániť ani pri vynaložení všetkého úsilia, ktoré od neho bolo možné požadovať. Poznomenáva, že v konaní neboli vykonané žiadne dôkazy v jeho prospech a boli vykonané iba dôkazy v prospech žalobcu.

Napadnutým rozsudkom č. k. 12 C 213/2016-132 z 2. mája 2017 okresný súd žalobe vyhovel, pričom ale sťažovateľ nebol týmto rozsudkom zviazaný na zaplatenie žalovanej sumy ako advokát, ale ako fyzická osoba, čo je podľa jeho názoru neprípustné. Sťažovateľ konštatuje, že okresný súd rozhodoval o nároku žalobcu proti sťažovateľovi ako fyzickej osobe, hoci žaloba bola podaná proti sťažovateľovi ako advokátovi, teda nie ako proti fyzickej osobe. Týmto došlo teda k zmene na strane žalovaného bez vedomia sťažovateľa a bol vydaný rozsudok na „neexistujúceho“ žalovaného.

Krajský súd v rámci odvolacieho konania podľa sťažovateľa nič neskúmal a „*bez povšimnutia*“ jeho odvolanie odmietol, teda potvrdil odvolaním napadnutý rozsudok okresného súdu. Pochybenia v odvolaní namietanom postupe okresného súdu by podľa argumentácie sťažovateľa vyšli najavo, ak by krajský súd nariadil vo veci pojednávanie, na ktorom by sťažovateľ mohol podať potrebné vysvetlenie a predniesol návrhy vo veci. Sťažovateľ zdôrazňuje, že napadnutým uznesením krajského súdu došlo k potvrdeniu napadnutého rozsudku okresného súdu uznesením vo vzťahu voči „neexistujúcemu“ žalovanému – fyzickej osobe. Ani krajský súd sa teda nezaoberal neprípustnou zmenou na strane žalovaného z advokáta na fyzickú osobu. Zmena žalovanej strany z [REDAKOVANÉ], advokáta na [REDAKOVANÉ] by podľa sťažovateľa musela byť pripustená uznesením, ktoré by sa malo doručiť stranám konania.

Najvyšší súd v rámci dovolania napadnutým uznesením odmietol dovolanie sťažovateľa, pričom rozhodoval o ňom ako o advokátovi.

Sumarizujúc, sťažovateľ konštatuje, že okresný súd napriek tomu, že sťažovateľ bol v žalobe uvedený ako advokát, vydal rozhodnutie voči fyzickej osobe a rovnako rozhodol aj krajský súd v odvolacom konaní. Naproti tomu najvyšší súd rozhodol o sťažovateľovi ako

o advokátovi. Z uvedeného podľa sťažovateľa vyplýva, že napadnuté rozhodnutia všeobecných súdov sú neprávoplatné a nevykonateľné, lebo boli vydané nie voči sťažovateľovi ako advokátovi, ktorý mal spôsobiť škodu pri výkone advokácie, ale voči sťažovateľovi ako súkromnej fyzickej osobe.

Sťažovateľ poznamenáva, že vymáhanú sumu uhradil z obavy, že by inak došlo k jej exekučnému vymáhaniu voči nemu ako voči súkromnej osobe, čím by bol ohrozený aj majetok patriaci do bezpodielového spoluvlastníctva manželov.

Sťažovateľ sa domáha, aby ústavný súd o jeho nálezhom takto rozhodol:

„Základné právo sťažovateľa na súdnu ochranu podľa čl. 6 ods. 1 (správne má byť zrejme čl. 46 ods. 1, pozn.) Ústavy Slovenskej republiky a právo na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods.1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd rozhodnutím Okresného súdu Lučenec, sp. zn. 12 C/213/2016-132 z 2. mája 2017 uznesenie KS Banská Bystrica, sp. zn. 17 Co/216/2017- z 31.júla 2017 a uznesenie Najvyšší súd SR sp. zn.: 3 Cdo 228/2017 zo dňa 22. 05. 2018 boli porušené .Rozhodnutie Okresného súdu Lučenec, sp. zn. 12 C/213/2016 z 02. 05. 2017a uznesenie KS Banská Bystrica sp. zn. 17 Co/216/2017 z 31. 07. 2017 a dovolanie - uznesenie NS sp. zn. 3 Cdo 228/2017 z 22. 05. 2018 v plnom rozsahu zrušujú pre závažné porušenie práva sťažovateľa.“

Napokon sťažovateľ žiada, aby ústavný súd odložil vykonateľnosť rozsudku okresného súdu sp. zn. 12 C 213/2016 z 2. mája 2017, uznesenia krajského súdu sp. zn. 17 Co 216/2017 z 31. júla 2017 a uznesenia najvyššieho súdu sp. zn. 3 Cdo 228/2017 z 22. mája 2018.

II.

Z rozsudku okresného súdu č. k. 12 C 213/2016-132 z 2. mája 2017 vyplýva, že ním bol sťažovateľ (označený ako žalovaný [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ]) zaviazaný zaplatiť žalobcovi sumu 1 590,08 € s úrokom z omeškania.

Podľa záverov okresného súdu vyjadrených v napadnutom rozsudku nebolo sporné, že sťažovateľ ako advokát zastupoval žalobcu ako klienta v konaní vedenom Okresným súdom Levice pod sp. zn. 10 C 18/2005. Medzi stranami boli sporné skutočnosti týkajúce sa doručovania súdnych rozhodnutí a všetkých písomností zo strany žalovaného ako advokáta žalobcovi ako klientovi.

Podľa názoru okresného súdu sťažovateľ neunesol dôkazné bremeno na preukázanie tvrdenia, že so žalobcom komunikoval a odovzdal mu všetky rozhodnutia súdov a ďalšie doklady. Naopak, žalobca podľa okresného súdu preukázal, že o existencii súdnych rozhodnutí vydaných Okresným súdom Levice sa dozvedel až 20. júna 2016, keď mu bolo doručené upovedomenie o začatí exekúcie od súdneho exekútora [REDAKOVANÉ]. Žalobca až vtedy zistil, že uznesením Okresného súdu Levice sp. zn. 10 C 18/2005 zo 6. júna 2008 bol zaviazaný nahradiť protistrane trovy, a to v konaní, v ktorom ho sťažovateľ zastupoval ako advokát. Išlo o sumu 3 095,13 €. Uznesením Krajského súdu v Nitre č. k. 7 Co 178/2008-105 z 30. septembra 2008 bola suma trov zmenená tak, že žalobca bol zaviazaný na zaplatenie čiastky 3 080,83 €. Tieto uznesenia prevzal sťažovateľ ako právny zástupca žalobcu. Dovolanie žalobcu podané sťažovateľom bolo uznesením najvyššieho súdu sp. zn. 2 Cdo 22/2009 z 26. februára 2009 odmietnuté, pričom aj toto uznesenie bolo doručené sťažovateľovi.

Z napadnutého uznesenia krajského súdu č. k. 17 Co 216/2017-168 z 31. júla 2017 vyplýva, že ním bolo odmietnuté odvolanie sťažovateľa ako žalovaného (označeného ako [REDAKOVANÉ] so sídlom [REDAKOVANÉ]), keďže ním podané odvolanie trpelo absenciou odvolacích dôvodov tvoriacich podľa § 363 Civilného sporového poriadku (ďalej len „CSP“) obligatórnu náležitosť odvolania. Sťažovateľ totiž v zákonnej lehote podal odvolanie, z ktorého je síce zrejmé, že ním napáda rozsudok okresného súdu č. k. 12 C 213/2016-132 z 2. mája 2017 v plnom rozsahu, avšak nevyplýva z neho, z akých dôvodov považuje tento rozsudok za nesprávny (odvolacie dôvody) a čoho sa odvolaním domáha (odvolací návrh). Podľa § 373 ods. 1 CSP súd nevyzýva odvolateľa na doplnenie chýbajúcich odvolacích dôvodov, hoci ide o odstrániteľnú vadu odvolania. Doplnenie

odvolacieho návrhu by podľa krajského súdu na základe výzvy bolo síce možné, avšak len do uplynutia zákonnej lehoty na podanie odvolania.

Z napadnutého uznesenia najvyššieho súdu sp. zn. 3 Cdo 228/2017 z 22. mája 2018 vyplýva, že ním bolo odmietnuté dovolanie sťažovateľa proti uzneseniu krajského súdu sp. zn. 17 Co 216/2017 z 31. júla 2017. Sťažovateľ je v tomto rozhodnutí označený ako [REDACTED], [REDACTED]. Toto uznesenie bolo sťažovateľovi (podľa ním rukou napísaného dátumu, pozn.) doručené 1. júna 2018.

Podľa názoru najvyššieho súdu vzhľadom na dôvod odmietnutia odvolania sťažovateľa zo strany krajského súdu by bolo logické, keby sťažovateľ v dovolaní uviedol, v čom konkrétne mu procesný postup krajského súdu znemožnil uskutočňovať jemu patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces, keďže sťažovateľ prípustnosť dovolania opieral o § 420 písm. f) CSP. Sťažovateľ však v dovolaní poprel len opodstatnenosť žaloby a spochybnil vecnú správnosť rozsudku okresného súdu. Táto časť dovolania sa teda podľa dovolacieho súdu netýka procesného postupu, ale právneho posúdenia veci. Nesprávne právne posúdenie veci však nezakladá procesnú vadu konania v zmysle § 420 písm. f) CSP. V ďalšej časti dovolania sa sťažovateľ kriticky vyjadril k správaniu sudkyne okresného súdu a k spôsobu protokolovania priebehu pojednávania. Najvyšší súd v napadnutom uznesení konštatuje, že zo spisu opodstatnenosť tejto argumentácie nevyplýva, pričom nesprávnosť protokolácie v priebehu konania sťažovateľ v odvolaní nenamietol. Podľa sťažovateľa krajský súd nemal dostatok záujmu zaoberať sa jeho odvolaním. Najvyšší súd zdôrazňuje, že pokiaľ bol sťažovateľ takéhoto presvedčenia, mal v dovolaní konkretizovať, v čom (v akom procesne nesprávnom postupe krajského súdu) sa ním tvrdený nezáujem navonok procesne prejavil, teda ktoré ustanovenie zákona krajský súd porušil a čím mu znemožnil realizáciu jeho procesných oprávnení do tej miery, že došlo až k zásahu do jeho práva na spravodlivý súdny proces. Takéto odôvodnenie (vysvetlenie) v dovolaní absentuje. Za argumentáciu, ktorá by prípadne mohla byť relevantná z hľadiska § 420 písm. f) CSP, možno podľa dovolacieho súdu považovať nanajvýš tú jej časť, v ktorej sťažovateľ vytýka krajskému súdu, že rozhodol bez nariadenia odvolacieho pojednávania. V tejto súvislosti najvyšší súd poukázal na § 385 ods. 1 CSP,

v zmysle ktorého sa na prejednanie odvolania nariadi pojednávanie, len ak je potrebné zopakovať alebo doplniť dokazovanie, alebo ak to vyžaduje dôležitý verejný záujem. Pokiaľ odvolací súd dospeje k záveru, že odvolanie nemá náležitosti podľa § 363 CSP a pre vady odvolania nemožno v odvolacom konaní pokračovať [§ 386 písm. d) CSP], rozhoduje bez nariadenia odvolacieho pojednávania. Krajský súd teda tým, že na prejednanie odvolania nenariadil odvolacie pojednávanie, nekonal podľa záveru najvyššieho súdu spôsobom zakladajúcim procesnú vadu konania v zmysle § 420 písm. f) CSP.

III.

Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Ústavný súd podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) každý návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľov.

Pri predbežnom prerokovaní každého návrhu ústavný súd skúma, či dôvody uvedené v § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie. Podľa tohto ustanovenia návrhy vo veciach, na ktorých prerokovanie nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú náležitosti predpísané zákonom, neprípustné návrhy, alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, návrhy podané oneskorene, ako aj návrhy zjavne neopodstatnené môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania.

III.1 K namietanému porušeniu základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru napadnutým rozsudkom okresného súdu a napadnutým uznesením krajského súdu

Z čl. 127 ods. 1 ústavy vyplýva, že systém ústavnej ochrany základných práv a slobôd je rozdelený medzi všeobecné súdy a ústavný súd, pričom právomoc všeobecných súdov je ústavou založená primárne („... ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd“) a právomoc ústavného súdu len subsidiárne, t. j. na princípe subsidiarity.

Z princípu subsidiarity vyplýva, že právomoc ústavného súdu poskytnúť ochranu základným právam a slobodám je daná iba vtedy, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhodujú všeobecné súdy. Ústavný súd pri uplatňovaní svojej právomoci vychádza zo zásady, že ústava ukladá všeobecným súdom chrániť nielen zákonnosť, ale aj ústavnosť. Preto je právomoc ústavného súdu subsidiárna a nastupuje až vtedy, ak nie je daná právomoc všeobecných súdov (m. m. IV. ÚS 236/07). Ak ústavný súd pri predbežnom prerokovaní sťažnosti zistí, že sťažovateľ sa ochrany svojich základných práv alebo slobôd môže domôcť (a aj domáhal) využitím jemu dostupných a účinných prostriedkov nápravy pred iným (všeobecným) súdom, musí takúto sťažnosť odmietnuť z dôvodu nedostatku právomoci na jej prerokovanie (m. m. IV. ÚS 115/07).

V posudzovanej veci mohol sťažovateľ proti napadnutému rozsudku okresného súdu podať odvolanie (čo aj využil) ako riadny opravný prostriedok, o ktorom bol oprávnený a aj povinný rozhodnúť krajský súd, čo vylučuje právomoc ústavného súdu. Obdobne proti napadnutému uzneseniu krajského súdu bol sťažovateľ oprávnený podať dovolanie (čo aj využil) ako mimoriadny opravný prostriedok, o ktorom bol oprávnený a aj povinný rozhodnúť najvyšší súd ako dovolací súd, čo taktiež vylučuje právomoc ústavného súdu.

Na základe uvedeného ústavný súd pri predbežnom prerokovaní odmietol podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde túto časť sťažnosti pre nedostatok svojej právomoci na jej prerokovanie.

III.2 K namietanému porušeniu základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru napadnutým uznesením najvyššieho súdu

Vo vzťahu k tejto časti sťažnosti ústavný súd konštatuje, že sťažovateľ v podanej sťažnosti vytyka najvyššiemu súdu (a rovnako aj okresnému súdu a krajskému súdu) v podstate jediné pochybenie spočívajúce v tom, že hoci bol podľa žaloby v konaní v postavení žalovaného ako advokát, napriek tomu bol napadnutým rozsudkom okresného súdu z 2. mája 2017 zaviazaný na plnenie ako súkromná fyzická osoba (nie teda ako advokát, pozn.), pričom krajský súd toto pochybenie okresného súdu nenapravil. Podľa sťažovateľa toto pochybenie nenapravil ani najvyšší súd ako dovolací súd, aj keď vo svojom uznesení označil žalovaného sťažovateľa (na rozdiel od okresného súdu a krajského súdu) ako advokáta.

Z listinných dôkazov, ktoré sťažovateľ ústavnému súdu predložil, vyplýva, že v odvolaní podanom proti napadnutému rozsudku okresného súdu v sťažnosti adresovanej ústavnému súdu namietané pochybenie okresného súdu spočívajúce v nesprávnom označení žalovaného nevytykal, keďže jeho odvolanie žiadne odôvodnenie neobsahovalo. Obdobne ani v dovolaní podanom proti napadnutému uzneseniu krajského súdu o odmietnutí odvolania pochybenie krajského súdu v spojení s predchádzajúcim pochybením okresného súdu (spočívajúce v nesprávnom označení žalovaného) vôbec neuvádza, a teda ani nenamieta.

Vychádzajúc z popísaného skutkového stavu, ústavný súd poukazuje na svoju ustálenú judikatúru, v zmysle ktorej v prípade, ak sťažovateľ uplatní určitú námietku až v konaní pred ústavným súdom, hoci ju mohol predtým uplatniť v konaní pred iným orgánom verejnej moci (iným súdom), nemožno uznať, že splnil podmienky na vyčerpanie všetkých právnych prostriedkov nápravy v zmysle § 53 ods. 1 zákona o ústavnom súde (m. m. IV. ÚS 100/07, IV, ÚS 284/08), čo zakladá dôvod na odmietnutie sťažnosti (resp. jej časti) ako neprípustnej. Z toho vyplýva, že právomoc ústavného súdu rozhodnúť o určitej námietke sťažovateľa nemožno založiť až jej uplatnením v konaní o sťažnosti podľa čl. 127 ods. 1 ústavy v prípade, ak ju sťažovateľ mohol uplatniť v napadnutom konaní,

pričom podľa platného právneho poriadku o nej mohol a aj bol povinný meritórne rozhodnúť iný orgán verejnej moci.

Podľa § 53 ods. 1 zákona o ústavnom súde sťažnosť nie je prípustná, ak sťažovateľ nevyčerpal opravné prostriedky alebo iné právne prostriedky, ktoré mu zákon na ochranu jeho základných práv alebo slobôd účinne poskytuje a na ktorých použitie je sťažovateľ oprávnený podľa osobitných predpisov.

Podľa § 53 ods. 2 zákona o ústavnom súde ústavný súd neodmietne prijatie sťažnosti, aj keď sa nespĺnila podmienka podľa odseku 1, ak sťažovateľ preukáže, že túto podmienku nespĺnil z dôvodov hodných osobitného zreteľa.

Na základe dosiaľ uvedeného možno konštatovať, že hoci sťažovateľ z formálneho hľadiska využil možnosť podať v predmetnom konaní riadny i mimoriadny opravný prostriedok (odvolanie a následne aj dovolanie), v skutočnosti (z materiálneho hľadiska) vlastne tieto možnosti nevyužil, pretože v podaných opravných prostriedkoch neuplatnil námietku, ktorú uplatnil až v sťažnosti adresovanej ústavnému súdu, hoci ju mohol účinne uplatniť už v odvolacom a následne aj dovolacom konaní. Navyše, ústavný súd podotýka, že sťažovateľ v sťažnosti ani len netvrdí (a tým menej preukazuje), že predmetnú námietku neuplatnil v odvolaní a dovolaní z dôvodov hodných osobitného zreteľa, čo by mohlo zakladať dôvod pre prípadné uplatnenie postupu podľa už citovaného § 53 ods. 2 zákona o ústavnom súde.

Na základe uvedeného ústavný súd pri predbežnom prerokovaní odmietol túto časť sťažnosti podľa § 25 ods. 2 v spojení s § 53 ods. 1 zákona o ústavnom súde ako neprípustnú.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 15. novembra 2018